

Bilthoven, 17 juli 2024

Betreft: ADVIES Innovatieagenda Werk en Inkomen 2024 - 2027

Aan College Burgemeester en Wethouders van de Gemeente De Bilt

Geachte college,

Wij danken u voor de ter advisering toegezonden Innovatieagenda Werk en Inkomen voor de komende vier jaar. De ASD heeft een 5-tal adviezen voor u die daarna worden toegelicht.

Adviezen

De ASD adviseert u het volgende:

1. Geef uitwerkingen in de innovatieagenda, waarbij **concrete resultaten en termijnen** voor de komende jaren worden benoemd.
Benoem daarbij praktische zaken bijvoorbeeld **inloopsprekuren**. Maak gebruik van bestaande kennis van binnen en buiten de eigen organisatie (zoals het rapport van de Staatscommissie Rechtsstaat, zoals hierboven genoemd; en best practices van andere gemeentes).
2. Ga voor de uitvoering in principe ook uit van eigen kracht met **bestaande middelen en mensen**, die immers ook over de meeste lokale kennis beschikken, en laat de inzet van, dure, externen achterwege of beperk deze echt tot een minimum.
3. Geef bij de bestemming van middelen voorrang aan zaken die direct aan de doelgroep ten goede komen (zoals ambtshalve IIT toekenning) en niet aan extra interne beleidscapaciteit en meer onderzoek en rapporten.
4. Heb en houd aandacht voor **begrijpelijke communicatie**. Ook brieven op B2 niveau zijn voor veel inwoners té complex. Geef inwoners de mogelijkheid om brieven in een tweede taal te ontvangen. Blijf investeren in het Nederlands leren én vooral het bijhouden van onze taal. Voor veel inwoners blijft de taal een groot struikelblok voor volledige deelname aan de maatschappij en arbeidsmarkt.
5. Maak een voortgaande kwalitatieve evaluatie op basis van de gestelde concrete doelen onderdeel van de innovatieagenda waarbij niet alleen beleidsdoelen worden beschouwd maar vooral **klantervaring**, eenvoud van regels en communicatie en een begrijpelijke faire overheid die bouwt aan vertrouwen samen met de inwoners.

In het algemeen stellen we vast dat we over de voorliggende notitie verrast zijn en dat wij uitzagen naar een geheel ander stuk met concrete stappen en doelstellingen als praktische uitwerking van de eerder vastgestelde Strategische Kaders van de Participatiewet. Graag willen wij daarom vanuit de ASD een aantal observaties met u delen ten aanzien van de voorliggende notitie, en de voorgestelde programmalijnen van enkele kanttekeningen en adviezen voorzien.

1. De Innovatieagenda voor de komende jaren is geen op zichzelf staand document maar vormt een nadere uitwerking van de eerder door u vastgestelde Strategische kaders van de Participatie Wet. In het advies dat de ASD naar aanleiding daarvan uitbracht, hebben wij gewezen op het algemene karakter van deze Strategische Kaders en gepleit voor een meer concrete en toetsbare nadere uitwerking (1).

Deze zou tevens de praktische richtlijn moeten vormen van de concrete ambities van de gemeente voor de komende jaren op basis waarvan de uitvoeringsorganisaties als RSD en BIGA hun doelstellingen kunnen formuleren. Inmiddels is het MSP (Meerjarig Strategisch Plan) al gepasseerd in de RDWI voordat de politieke keuzes en ambities vanuit de gemeenten in de Innovatieagenda waren vastgelegd. Deze volgorde had niet onze voorkeur.

Zoals gezegd komt de voorliggende notitie helaas niet tegemoet aan onze verwachtingen op dit punt. De doelstellingen in de voorgestelde programmalijnen blijven abstract, zijn vooral ambtelijk en intern gericht en gaan niet primair uit van de behoeften, noden en wensen van inwoners van onze gemeente.

Evenmin spreekt er de urgentie uit te komen tot verbetering in de dienstverlening aan de burger en herstel van vertrouwen in de overheid terwijl uit meerdere recente landelijke rapporten blijkt dat het hier op meerdere punten aan schort. Er is meer nodig dan “door op het gekozen spoor”; ‘wél anders en beter’.

Juist deze concrete en praktische verbeterpunten die de overheid dichterbij de burger brengen hebben wij node gemist. Een praktisch voorbeeld daarvan zijn de laagdrempelige inlooppreekuren die in veel gemeenten inmiddels zijn gerealiseerd en gezien de aanzienlijke aanloopcijfers kennelijk in een behoefte voorzien.

Het is ons inziens de hoogste tijd te onderkennen dat niet alle burgers zelfredzaam en (digid)taal vaardig zijn en zich met websites en Q&A's wel redden. Er is een deel van onze inwoners die het wel ingewikkeld vindt, wat hulp behoeft en graag met een mens in gesprek komt om een vraag te kunnen stellen zonder drempels vooraf. Digitalisering kan veel bijdragen aan efficiency en voor overheid en burger maar kent ook grenzen.

Doelstellingen als ‘toekomstbestendige uitvoering’, ‘optimale dienstverlening’ en ‘meer lokale uitvoering’ als benoemd in Programmalijn 1 zijn niet meetbaar en geven geen handvatten voor de dagelijkse uitvoeringspraktijk. Als resultaat wordt benoemd een visiedocument, intern opgesteld door de bij W&I betrokken professionele partijen (Gemeente, RSD, BIGA, RDWI). Niet duidelijk wordt hoe inwoners, ondernemers en ervaringsdeskundigen worden betrokken bij deze verbeteraanpak en welke concrete stappen er gezet gaan worden die door de burger worden opgemerkt en ervaren als verbetering van de transparantie, eenvoud, nabijheid en kwaliteit van dienstverlening.

Benoem geen nieuwe beleidsmatige doelstellingen en onderzoek maar te realiseren resultaten met heldere termijnen.

2. Er wordt in de notitie nadruk gelegd op onderzoek en analyse van de organisatorische context, het huidige bestand in de regio, de onderliggende problematiek en analyse van succesvolle pilots en experimenten.

De ASD is van oordeel dat de problematieken rond bestaanszekerheid, werk & inkomen, re-integratie en schulddienstverlening niet wezenlijk verschillen van veel andere delen van ons land en dat er reeds veel recent bestaande studies en best practices voorhanden zijn. Voor een meer concrete aanpak verwijzen we in dat verband naar het rapport van de Staatscommissie rechtsstaat

van juni 2024 (met name verbetervoorstellen 4 en 6) *zie noot 2* die een tiental praktische voorstellen doet voor vereenvoudiging van regelgeving en begrijpelijke communicatie die aansluit bij de doelgroep, onder meer door het betrekken van ervaringsdeskundigen.

3. De beschrijving van de bestuurlijke opdracht 1 noemt als voornaamste resultaat een visiedocument waarin de status quo rond werk- activering en re-integratie in kaart wordt gebracht, de gewenste dienstverlening in kaart wordt gebracht en een toekomst bestendige voortzetting van BIGA wordt geschetst. Een visiedocument past ons inziens echter niet bij deze innovatieagenda, omdat het doel van de innovatieagenda is om onderwerpen te noemen waarmee aan de slag wordt gegaan om bij te dragen aan de geformuleerde missie. De beschrijving van bestuurlijke opdracht 2 noemt vooral inzicht als resultaat en structuur van innovatietafels. Ook dit is ons inziens niet de bedoeling van deze notitie. Bovenstaande plannen vereisen, aldus de nota, een additionele capaciteit van 3.5 Fte waaronder een tweetal projectleider(s).

Gezien de te verwachten financiële druk op gemeenten de komende jaren, (herhaaldelijk gememoreerd in de nota) die ook zal doorwerken in het sociaal domein acht de ASD zoveel inzet van externen niet wenselijk. Nieuw onderzoek is veelal niet nodig, er is reeds veel kennis aanwezig in de bestaande werkorganisatie en gemeentes over de doelgroep, de regio en de onderliggende problematiek. Er is veel en recent landelijk onderzoek aanwezig met concrete verbeterpunten die direct toepasbaar zijn en er zijn tal van 'best practices' in gemeenten in den lande waarbij de dienstverlening aantoonbaar verbeterd is waarvan geleerd kan worden zonder eigen onderzoek.

Wij realiseren ons dat we hebben ingestemd met het verzoek van de ambtenaar om een snel reactie te geven. Daardoor was het helaas niet mogelijk om met de samenwerkende ASD raden in ZOU verband af te stemmen. We hebben ons advies wel met hen gedeeld.

Voor een goede advisering hebben we de in het convenant afgesproken termijn wel nodig. We verzoeken u daarmee in de toekomst in de agendaplanning rekening te houden.

Met vriendelijke groet.

Paul van Maanen,

Voorzitter Adviesraad Sociaal Domein De Bilt

Noot 1 *Nadere invulling/ concretisering (uit het uitgebrachte advies inzake de Strategische Kaders Participatiewet)*

*Gelet op het algemene karakter van strategische notities, gaat de ASD ervanuit dat de kaders nog nadere concrete invulling krijgen. Bijvoorbeeld ten aanzien van de wijze waarop aan bovenstaande nieuwe uitgangspunten en de in de Kamerbrief van de minister van Armoede resulterend onder her het ministerie van SZW d.d. 28 november 2022 (over de stand van zaken Participatiewet in balans) genoemde maatregelen uitvoering zal worden gegeven. **De ASD wordt hiervan graag op de hoogte gehouden. Vanzelfsprekend zijn wij ook bereid hierin mee te denken.** Hierbij behoeft de benadering van de burger op basis van vertrouwen in plaats van controle de nodige aandacht en uitwerking.*

Noot 2 : [Adviesrapport 'De gebroken belofte van de rechtsstaat' | Staatscommissie rechtsstaat](#)

- tien verbetervoorstellen met oog voor de burger